

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Факультет інформаційних технологій, математики та природничих наук
Кафедра технологічної та професійної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

____ О.В.Абрамова

«27» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика факультативної та гурткової роботи

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

(шифр, назва галузі)

Спеціальність: 014.04 Середня освіта (Математика), 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), 014.07 Середня освіта (Географія)

(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма Середня освіта (Математика та Фізика), Середня освіта (Біологія та здоров'я людини, Хімія), Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота

(назва)

Форма навчання денна

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Методика факультативної та гурткової роботи** розроблена на основі освітньо-професійних програм *Середня освіта (Математика та Фізика), Середня освіта (Біологія та здоров'я людини, Хімія), Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота* навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю: Середня освіта (Математика та Фізика), Середня освіта (Біологія та здоров'я людини, Хімія), Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота

Розробники: Чистякова Л.О., професор кафедри технологічної та професійної освіти, доктор педагогічних наук, професор

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри технологічної та професійної освіти

Протокол від «27» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Абрамова О.В.

(прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика факультативної та гурткової роботи» для студентів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. ЦДУ імені В. Винниченка, 2025. 17 с.

© Чистякова Л.О, 2025 рік

© ЦДУ імені В. Винниченка,
2025 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Вибіркова
	Напрямок підготовки: 014 Середня освіта	
Розділів – 2	Освітні програми: Середня освіта (Математика та Фізика), Середня освіта (Біологія та здоров'я людини, Хімія), Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота	Семестр весняний
Індивідуальне науково-дослідне завдання – наукова творча робота		
Загальна кількість годин – 90		Лекції 20 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3		Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр
		Консультації 2 год.
		Самостійна робота 56 год.
		Науково-дослідне завдання: (год. включено до с/р)
		Вид контролю: залік

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Актуальність і зміст дисципліни. Розвиток освіти в контексті євроінтеграційних процесів та сучасні умови її модернізації обумовлюють зміни вектору у бік формування соціально активних та потенційно успішних громадян, виховання особистості творчого типу, здатної до сприйняття інформаційних процесів у суспільстві, використання та впровадження нових. Сприяє цьому інтеграція формального освітнього простору та практик закладів позашкільної освіти. Позашкільна освіта сьогодні стала необхідною складовою загальної середньої освіти та професійної освіти, важливою умовою цілісного й гармонійного розвитку особистості. Регламентується на законодавчому рівні, зокрема Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», «Про охорону дитинства» та іншими нормативно-правовими документами.

Важливою складовою загальної освіти є позашкільна освіта, в якій здійснюється позаурочна діяльність, яка передбачає організацію гуртків, клубів за інтересами, студій у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, так і у позашкільних закладах освіти.

Мета вивчення курсу «Методика факультативної та гурткової роботи» полягає в оволодінні майбутніми педагогами необхідними знаннями, уміннями і навичками проведення позаурочної роботи зі здобувачами освіти, формування готовності майбутніх фахівців до ефективного застосування набутих знань у освітньому процесі.

Засвоєння навчального матеріалу дисципліни передбачається в процесі проведення лекційних, практичних занять і самостійної роботи студентів, яка включає: опрацювання теоретичного матеріалу, виконання практичних завдань. Досягнення навчальних цілей забезпечується спільною діяльністю викладача і студентів, яка включає такі елементи:

- систематизацію і узагальнення студентами знань і умінь, запропонованих для самостійного опрацювання;

- проведення викладачем консультацій, які забезпечують студентам можливість своєчасного розв'язання навчальних проблем;

- узагальнення навчального матеріалу модуля під час лекцій, де розглядаються питання методологічного характеру, а також визначаються завдання підвищеної складності, виконання і деталізація яких здійснюється під час практичних занять та в процесі самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Вивчення дисципліни передбачає розвиток здібностей студентів шляхом залучення їх до організації позаурочної діяльності, формування професійних, соціально значимих знань та умінь.

Дисципліна має теоретично-практичний характер і сприяє практичному формуванню у майбутніх фахівців досвіду проведення факультативних занять та

роботи керівника гуртка. Забезпечує майбутніх педагогів знаннями мети і завдань позаурочної діяльності, принципів і форм організації, змісту позаурочної та позашкільної роботи, спонукає до творчої діяльності студентів в процесі теоретичного і практичного вивчення предмету. Дає можливість розширити поле діяльності в позаурочній роботі на факультативних заняттях та у гуртках, застосувавши отримані знання і вміння.

Зміст дисципліни:

Розділ 1. НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Тема 1. Поняття позашкільної діяльності в освітньому процесі.

Тема 2. Принципи та функції організації позашкільної роботи школярів.

Тема 3. Форми організації позашкільної роботи з учнями.

Тема 4. Форми організації гурткових занять.

Тема 5. Особливості професійної діяльності керівника гуртка.

Тема 6. Дидактичні основи освітнього процесу в гуртках.

Розділ 2. ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ГУРТКОВОЇ РОБОТИ

Тема 7. Основні принципи діяльності гуртків позашкільної освіти.

Тема 8. Організаційні форми навчання в закладі позашкільної освіти.

Тема 9. Застосування проєктної методики в позашкільній діяльності.

Тема 10. Організація та проведення масових форм позаурочної роботи в освітньому процесі школи.

Вивчення зазначеної дисципліни передбачає розвиток професійних, соціально значимих знань та умінь. Забезпечує майбутніх спеціалістів знаннями мети і завдань позаурочної діяльності, принципів і форм організації, змісту позаурочної та позашкільної роботи, спонукає до творчої діяльності студентів в процесі теоретичного і практичного вивчення предмету. Дає можливість розширити поле діяльності в позаурочній роботі на факультативних заняттях та у гуртках, застосувавши отримані знання і вміння.

Мета дисципліни: оволодіння студентами теорією та методикою організації та проведення позаурочної роботи, ознайомлення з сучасними організаційно-методичними новаціями в організації гурткової роботи, тенденціями розвитку інформальної освіти на сучасному етапі; набуття досвіду організації та здійснення різноманітних форм індивідуальної, групової та масової роботи на факультативах та у гуртках, формування готовності майбутніх педагогів до ефективного застосування набутих знань у освітньому процесі.

Завдання дисципліни передбачають формування:

1) знань про законодавчу базу щодо завдань, цілей, принципів, засад функціонування закладів позашкільної освіти;

2) знань про планування та організацію освітнього процесу в різних типах гуртків;

3) знань про сутність і складові методичного забезпечення освітнього процесу в різних типах гуртків;

4) умінь планувати та організовувати освітній процес різних форм позаурочної діяльності, обирати та застосовувати відповідне методичне і матеріально-технічне забезпечення;

5) умінь реалізовувати освітні завдання в процесі індивідуальної, групової, масової роботи, обирати й реалізовувати різні методи й технології позаурочної роботи;

6) умінь здійснювати ефективне керівництво та комунікацію під час організації та здійснення освітнього процесу;

7) навичок професійної мовленнєвої культури.

Завдання:

1) формування у студентів знань, умінь і навичок у відповідності з навчальною програмою;

2) оволодіння студентами особистісно орієнтованими технологіями організації позаурочної діяльності учнів;

3) формування уміння мислити творчо, ініціативно, самостійно діяти у нестандартних ситуаціях;

4) оволодіння науковими підходами і методами організації освітнього процесу у позашкільному навчальному закладі з урахуванням власних здібностей, уподобань та інтересів учнівської молоді.

Предметом навчальної дисципліни «Методика факультативної та гурткової роботи» є процес формування педагогічного світогляду, набуття знань про інноваційні процеси навчання, розвитку і виховання здобувачів освіти в процесі позаурочної роботи, розвиток умінь організовувати, планувати та реалізовувати освітній процес з урахуванням сучасних досягнень теорії і практики позашкільної освіти.

У результаті вивчення курсу студенти мають оволодіти **загальними компетентностями:**

ІК 01. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі освіти в процесі навчання за відповідною спеціальністю, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 05. Здатність отримувати, опрацьовувати й відтворювати інформацію державною та іноземною мовами. ЗК 06. Навички дотримання вимог соціальної та корпоративної безпеки.

ЗК 15. Здатність до використання знань та умінь специфічних для галузі педагогіка з відповідних спеціальностей для викладацької, навчально-виховної, науково-методичної і організаційно-керівницької діяльності

Спеціальні (Фахові):

ФК 01. Здатність розвивати в учнів техніку розуміння, мислення, дії, рефлексії; розвивати внутрішній потенціал і коригувати окремі сторони особистості;

ФК 02. Здатність до рефлексії й осмислення власних та інших систем професійних цінностей; розвитку професійних здібностей та практичних навичок (педагогічної майстерності);

ФК 03. Володіння прийомами саморегуляції, педагогічним тактом у будь-яких педагогічних ситуаціях;

ФК 04. Здатність встановлювати внутрішньо предметні та міжпредметні зв'язки;

ФК 05. Здатність здійснювати моніторинг освітнього процесу з метою вдосконалення методики організації навчання;

ФК 06. Здатність формувати та розвивати значущі психофізіологічні функції організму дітей, професійно важливі якості особистості, загальні (інтелектуальні, фізичні, творчі та ін.) і спеціальні (математичні, художні, технічні та ін.) здібності;

ФК 07. Здатність усвідомлювати наявність інтеграційних процесів як умови існування та розвитку соціально-природного середовища;

ФК 08. Здатність до творчого процесу, а саме: генерування ідей, висування гіпотез, фантазування, асоціативного мислення тощо;

ФК 09. Бачення суперечностей, перенесення знань й умінь у нові ситуації, відмова від нав'язливих ідей, подолання інертності та надмірної критичності мислення, незалежність суджень.

У результаті вивчення курсу студенти мають досягти таких **програмних результатів навчання:**

ПРН 02. Отримувати, опрацьовувати й відтворювати за допомогою графічних, математичних, лінгвістичних та ін. засобів інформації з предметної області державною та іноземною мовами.

ПРН 03. Здійснювати системний аналіз педагогічних і технічних систем, процесів та ситуацій, вивчати передовий педагогічний та виробничий досвід, впроваджувати досягнення вітчизняної й зарубіжної психології, педагогіки, методики викладання та науки і техніки.

ПРН 07. Планувати та організовувати власну професійну діяльність, а також діяльність учнів в освітньому процесі по оволодінню навчальним матеріалом, який передбачений навчальними програмами, забезпечувати необхідні умови для раціонального використання навчального часу, навчально-методичного забезпечення, інформаційних та ін. ресурсів.

ПРН 09. Реалізовувати освітні проекти за допомогою доцільних вербальних та невербальних засобів спілкування, керувати пізнавальною діяльністю учнів під час освітнього процесу.

ПРН 10. Включатися у взаємодію з іншими суб'єктами освітнього процесу, налагоджувати зв'язки в учнівських колективах, а також конструктивно розв'язувати конфліктні ситуації, володіти методами саморегуляції емоційного стану.

ПРН 14. Демонструвати винахідливість, креативність, оригінальність під час вирішення навчально-виховних ситуацій, що пов'язані з динамічними особливостями навчального процесу.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Тема 1. Поняття позашкільної діяльності в освітньому процесі.

Основні типи позашкільних навчальних закладів. Основні завдання позашкільної роботи. Принципи організації позашкільної роботи: принцип добровільності вибору, принцип масовості позакласної та позашкільної роботи, принцип опори на самостійність, індивідуальність та прояв ініціативи, принцип суспільно-корисної спрямованості та творчого характеру різних видів позакласної та позашкільної роботи.

Тема 2. Принципи та функції організації позашкільної роботи школярів.

Головні функції позашкільної освіти школярів: пізнавальна; соціальна, виховна, ціннісно-орієнтаційна, творча, комунікативна, рекреаційна. Взаємозв'язок основних функцій позашкільної освіти. Особливості змісту, методів, форм позашкільної діяльності школярів. Педагогічні засади, етапи та структура позашкільної діяльності школярів. Зміст групової діяльності, яка реалізується під час позашкільної освіти. Типи ігрових моделей, які використовуються під час організації позашкільної діяльності.

Тема 3. Форми організації позашкільної роботи з учнями.

Загальнопедагогічні масові форми організації позаурочної діяльності учнів: екскурсії, гуртки, конференції, виставки, зльоти. Специфічні форми організації позаурочної діяльності учнів: студії народних ремесел, клуби за інтересами, майстер-класи, школи художньо-естетичного напрямку, творчі об'єднання. Особливості організації специфічних форм та загальна методика їх підготовки і проведення. Факультативні заняття як ефективна форма диференційованого навчання.

Тема 4. Форми організації гурткових занять.

Індивідуальні, групові та масові форми організації гурткових занять. Характеристика основних форм організації навчальної діяльності школярів на гурткових заняттях. Вимоги до діяльності закладів позашкільної освіти та типові навчальні плани.

Тема 5. Особливості професійної діяльності керівника гуртка.

Професійні обов'язки та документація керівника гуртка. Рівні гурткової роботи. Характеристика системи гурткової роботи. Компоненти системи гурткової роботи. Керівник гуртка – організатор позашкільної діяльності школярів. Типи, функції та завдання гурткової роботи. Освітній, розвивальний і виховний потенціал учнівських гуртків. Навчальні програми. Авторські навчальні програми гуртків з народних ремесел. Створення та організація гуртка.

Тема 6. Дидактичні основи освітнього процесу в гуртках.

Методи і засоби позаурочної діяльності. Взаємозв'язок методів і прийомів на гурткових заняттях. Інноваційні педагогічні технології на гурткових заняттях. Критерії вибору інноваційних педагогічних технологій відповідно до освітніх цілей суб'єктів педагогічної діяльності. Діяльнісно орієнтовані інноваційні педагогічні технології. Компетентнісно орієнтовані інноваційні педагогічні технології. Розвиток «soft skills» на гурткових заняттях.

Розділ 2. ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ГУРТКОВОЇ РОБОТИ

Тема 7. Основні принципи діяльності гуртків позашкільної освіти. Принципи діяльності гуртків позашкільної освіти: самоврядування, науковості, зв'язок з життям, комплексності (єдності морального, трудового та естетичного виховання), диференційованого підходу, послідовності. Форми і методи гурткових занять. Типологізація гуртків позашкільної освіти за різними критеріальними ознаками.

Тема 8. Організаційні форми навчання в закладі позашкільної освіти. Характеристика основних форм позашкільної навчальної діяльності. Практикум.

Факультативні заняття. Екскурсії. Консультації. Особливості організації та загальна методика проведення.

Проведення науково-технічних, ювілейних, святкових вечорів, зустрічей з майстрами декоративно-прикладного мистецтва, новаторами виробництва. Організація виставок, олімпіад, турнірів, конкурсів трудової майстерності.

Тема 9. Застосування проєктної методики в позашкільній діяльності. Організація занять в гуртку. Типи та структура занять в гуртку. Особистісно-орієнтовані технології організації позашкільної діяльності. Метод проєктів на гурткових заняттях. Етапи проєктування. Результати проєктної діяльності.

Тема 10. Організація та проведення масових форм позаурочної роботи в освітньому процесі школи.

Вплив масових форм позаурочної роботи на виховання учнів. Проведення науково-технічних, ювілейних, святкових вечорів, зустрічей з фахівцями, новаторами. Організація виставок, олімпіад, турнірів, конкурсів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усьо- го	у тому числі				
		лек.	прак.	лаб	кон с	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1. НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ						
Тема 1. Поняття позашкільної діяльності в освітньому процесі.		2	-			
Тема 2. Принципи та функції організації позашкільної роботи школярів		2	2			4
Тема 3. Форми організації позашкільної роботи з учнями.		2	2			4
Тема 4. Форми організації гурткових занять.		2	2			4
Тема 5. Особливості професійної діяльності керівника гуртка.		2	2			4
Тема 6. Дидактичні основи освітнього процесу в гуртках.		2	2			4
<i>Разом за розділом 1</i>		12	10			20
Тема 7. Основні принципи діяльності гуртків позашкільної освіти.		2	-			4
Тема 8. Організаційні форми навчання в закладі позашкільної освіти.		2	-			4
Тема 9. Застосування проєктної методики в позашкільній діяльності.		2	2			4
Тема 10. Організація та проведення масових форм позаурочної роботи в освітньому процесі школи		2	2			4
<i>Разом за розділом 2</i>		8	4			16
ІНДЗ (індивідуальне науково-дослідне завдання)						20
Усього годин на курс		90	20	14	-	56

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Історія розвитку позашкільної освіти в Україні. Структура та напрями позашкільної освіти.	2
2.	Дослідження особливостей професійної діяльності керівника гуртка. Характеристика системи гурткової роботи	2
3.	Аналіз нормативно-правового регулювання діяльності та матеріально-технічної бази гуртків позашкільних навчальних закладів. Методичні основи роботи гуртка позашкільної освіти	2
4.	Складання календарно-тематичного плану за програмою гуртка. Визначення мети заняття, його типу та структури.	2
5.	Методика проведення сучасного гурткового заняття. Методика проведення факультативних занять	2
6.	Складання плану-конспекту уроку за календарно- тематичним планом гуртка Застосування проектної методики в позаурочній діяльності	2
7.	Методика проведення масових заходів у позашкільній освіті	2

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачені навчальним планом	

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачені навчальним планом	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Історія розвитку позашкільної освіти в Україні.	2
2.	Структура та напрями позашкільної освіти.	2
3.	Дослідження особливостей змісту, методів та форм позашкільної діяльності здобувачів освіти	2
4.	Дослідження особливостей професійної діяльності керівника гуртка. Характеристика системи гурткової роботи	2
5.	Аналіз нормативно-правового регулювання діяльності гуртків закладів позашкільної освіти	2
6.	Аналіз матеріально-технічної бази гуртків позашкільних навчальних закладів	2
7.	Складання календарно-тематичного плану за програмою гуртка. Визначення мети заняття, його типу та структури.	2
9.	Методика проведення сучасного гурткового заняття	2
10	Застосування проектної методики в позашкільній діяльності	2
11.	Складання плану-конспекту уроку за календарно- тематичним планом гуртка	2
12.	Методика проведення масових заходів у позашкільній освіті	2
13.	Розвиток «soft skills» здобувачів освіти	2

14.	ІНДЗ	20
	Разом	56 (в т.ч. ІНДЗ)

9. Індивідуальні завдання

Орієнтовна тематика наукових творчих робіт

1. Позаурочна художньо-трудова діяльність учнів та її пізнавальна функція.
2. Розвивальний потенціал позаурочної художньо-трудової діяльності учнів.
3. Проектно-технологічна діяльність учнів на гурткових заняттях.
4. Застосування особистісно орієнтованих технологій у позаурочній діяльності.
5. Науково-методичне забезпечення позашкільної освіти.
6. Вимоги до діяльності позашкільних освітніх закладів та типові навчальні плани.
7. Загальноукраїнські центри позашкільної освіти.
8. Досвід вчителів щодо ефективної позаурочної діяльності у гуртках.
9. Структура позашкільної освіти.
10. Управління позашкільної освіти.
11. Всеукраїнські заклади позашкільної освіти.
12. Історичні передумови становлення позашкільної освіти.
13. Основні тенденції розвитку позашкільних навчальних закладів.
14. Цілісний підхід до науково-методичного забезпечення позашкільної освіти.
15. Концепція позашкільного навчання і виховання України.
16. Організаційно-педагогічні умови функціонування позашкільної освіти в Україні (на прикладі певного напрямку).
17. Мала академія наук України як освітня система пошуку, розвитку та підтримки обдарованих дітей.
18. Педагогічна творчість; досвід, проблеми.
19. Гуманізація позашкільної педагогічної освіти.
20. Сучасні інформаційні технології навчання у позашкільній освіті.
21. Профільна освіта в позашкільному навчальному закладі.
22. Використання методів проектів у позашкільній освіті.
23. Імідж позашкільного навчального закладу.
24. Сутність і структура процесу навчання в ПНЗ технічного напрямку.
25. Позашкільний навчальний заклад МАН України.
26. Організація гурткових занять на основі співтворчості.
27. Традиційні та інноваційні форми і методи навчання учнів в позашкільлі.
28. Організація гурткової роботи.
29. Особистісно орієнтована освіта і технології в ПНЗ.
30. Тренінгові проекти та майстер-класи у позашкільному навчальному закладі.

10. Методи навчання

1. Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності: а) методи передачі і сприйняття навчальної інформації: (словесні, наочні, практичні); б) методи логічної організації і керівної діяльності: (індуктивні, дедуктивні); в) методи забезпечення мисленнєвої діяльності: (репродуктивні і проблемно-пошукові); г) методи керованої і самокерованої навчально-практичної діяльності.

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: а) методи, спрямовані на формування інтересу до навчання: (пізнавальні ігри, дискусії та ін.); б) методи, спрямовані на розвиток відповідальності за навчання: (заохоч., осуд та ін.)

11. Методи контролю

1) Метод спостережень викладача за роботою студентів під час аудиторних та позааудиторних занять; 2) Методи усної перевірки та контролю знань; 3) Метод письмових робіт; 4) Метод практичних робіт.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота			Бал до заліку	ЗАЛІК
Блоки 1-2	Блок 3	тест		
Т.1-Т.7	ІНДЗ	10 балів	90	100
7*10 пр.= 70 балів	20 балів			

- Т.1, Т.2 ... Т.7 – теми практичних.
- **Кількість балів, яку може отримати студент:**
- Виконання завдань практичних занять – 70 балів за 7 занять;
- Виконання наскрізного індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ) – 20 балів;
- Виконання підсумкового тесту – 10 балів.

Максимальна кількість балів: 100

Критерії оцінювання теоретичних знань:

- **I. Початковий рівень** (1-3 бал). Теоретичний зміст курсу засвоєний лише фрагментарно. Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, зумовлена нечіткими уявленнями про процеси. Студент слабо орієнтується в термінології та поняттях, допускає ряд помилок, які впливають на зміст питань що вивчаються.
- **II. Середній рівень** (4-5 бали). Теоретичний зміст курсу засвоєний частково. Студент знає основні поняття, на підтвердження певних думок може наводити приклади з допомогою або під керівництвом викладача, допускає ряд неточностей та/або помилок, що суттєво не впливають на зміст питань що вивчаються.
- **III. Достатній рівень** (6-8 бали). Теоретичний зміст курсу засвоєно у достатній мірі. Студент володіє термінологією, пояснює основні поняття, вміє наводити окремі приклади на підтвердження певних думок самостійно або з допомогою викладача, але може допускати незначну кількість неточностей та/або помилок.
- **IV. Високий рівень** (9-10 балів). Теоретичний зміст курсу засвоєно повністю. Студент вільно володіє вивченим програмовим матеріалом, вміє опрацьовувати інформацію, орієнтується в термінології та/або поняттях, уміло послуговується необхідним матеріалом інноваційного характеру, наводить необхідні приклади, може допускати неточності, які не впливають на зміст питань що вивчаються.

- Виконання *практичних робіт*, відповідно до теми, що вивчається, оцінюються максимально по 10 балів кожна. *Критерії оцінювання практичних робіт:*
- **I. Початковий рівень** (1 - 3 бали). Практична робота виконана на низькому рівні, відсутня частина необхідної інформації, ілюстративний матеріал, які містять суттєві неточності. Студент не проявляє здатності до співпраці під час виконання практичної роботи в групі, виявляє слабкі результати у пошуці та вмінні працювати з інформаційними джерелами та/або застосовує не актуальну чи застарілу літературу. Студент може зі сторонньою допомогою частково виправляти помилки та неточності у роботі.
- **II. Середній рівень (4-5 балів)**. Практичні роботи можуть містити неточності у виконаних завданнях, представленій інформації, ілюстративному матеріалі. Студент здатен після консультації викладача виправляти помилки, допущені у роботі неточності, здатен виконувати завдання та/або опрацьовувати інформаційні джерела з допомогою або під керівництвом викладача, проявляє низький ступінь здатності до співпраці.
- **III. Достатній рівень (6–8 балів)**. Практичні роботи виконані у достатній мірі, може містити незначну кількість неточностей та/або помилок, які не впливають на якість кінцевого результату. Студент демонструє достатній рівень умінь самостійно або з допомогою викладача використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією. Студент проявляє достатню здатність до співпраці.
- **IV. Високий рівень** (9-10 балів). Студент виконує всі завдання самостійно в обсязі та в межах вимог навчальної програми. Описова, ілюстративна частина виконані охайно, не містять помилок. Уміє аналізувати та застосовувати опановані знання у виконанні практичних робіт. Студент проявляє активність у співпраці, здатен творчо підходити до виконання завдань, пропонувати рішення, застосовувати інновації галузі, використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією.

За виконання індивідуальних творчих завдань

Бали	Критерії
20 - 19	Завдання виконане повністю самостійно, у повному обсязі, акуратно. Представлена ідея, концепція роботи. Робота оформлена згідно вимог. Під час захисту студент вільно орієнтується у матеріалі.
18- 16	Завдання виконане повністю самостійно, у повному обсязі, але допущено певні неточності та неакуратність, наявність деяких орфографічних чи стилістичних помилок. Робота оформлена згідно вимог. Під час захисту студент вільно орієнтується у матеріалі.
15- 10	Завдання виконане самостійно, але допущено певну неакуратність. Загальний зміст роботи недостатньо структурований. В оформленні роботи є певні недоліки. Під час захисту студент не зміг чітко і доступно викласти зміст виконаної роботи.
9-4	Завдання виконане фрагментарно, нашвидку. Відсутня організаційна структура. Наявні грубі фактичні помилки чи незрозумілості. Не здійснено публічний захист виконаного завдання.
4-0	Завдання не виконано, або виконано частково, наявні грубі фактичні помилки чи незрозумілості. Не здійснено публічний захист виконаного завдання.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Тексти лекцій.
2. Інформаційні матеріали щодо підготовки до практичних занять.
3. Вимоги до написання, оформлення та оцінки індивідуальних завдань – наукових робіт (роздатковий матеріал).
4. Перелік тем та питань, що винесені для самостійного опрацювання студентами.

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА. Під час занять з дисципліни «Методика факультативної та гурткової роботи» відбувається жива комунікація, обмін ідеями і пропозиціями між студентами та викладачем щодо реалізації творчого задуму у виконанні практичних завдань. Позитивно впливає на оцінювання активна творча діяльність студента та власна концепція вирішення поставлених завдань згідно тем.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАННЯ. Не допустимим є спізнення та пропуски занять студентами без поважних причин. Всі пропущені теми студент повинен опрацювати самостійно і скласти усі завдання, передбачені темою. Оцінювання відбувається за накопичувальною системою - поступово, якщо кількість пропущених занять без поважних причин становить 50%, то студент не може отримати більше 60 балів, оскільки не зміг засвоїти матеріал на належному рівні.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу». Всі учасники навчального процесу в ЦДУ ім. В. Винниченка дотримуються принципів академічної доброчесності і несуть персональну відповідальність за їх дотримання. У разі виявлення плагіату чи підміни робіт під час виконання практичних, самостійних, індивідуальних завдань, студент отримує незадовільну оцінку. Детальніше в Положенні «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральнотуркранському державному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022).

14. Рекомендована література

Базова:

1. Безпалько О.В. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю в територіальній громаді: теоретико-методичні основи: Монографія. К.: Наук. світ, 2006. 363 с.
2. Бех І.Д. Позашкільне середовище як виховна система / І.Д. Бех // Матеріали І Міжнародного симпозиуму психологів позашкільних навчальних закладів [«Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу в позашкільних навчальних закладах»], (Київ, 1-3 березня 2012). К., 2012. С. 11-15.
3. Биковська О.В. Позашкільна освіта: теоретико-методичні основи: монографія / О.В. Биковська. К.: ІВЦ АЛКОН, 2008. 336 с.
4. Дорожня карта стратегічного розвитку позашкільної освіти України на 2019-2023 рр. // Стратегія розвитку позашкільної освіти / за ред. проф. О.В. Биковської. – К. : ІВЦ АЛКОН, 2018. С. 76-84.
5. Закон України «Про освіту» № 2145-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
6. Закон України «Про позашкільну освіту» № 1841-III. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>
7. Компетентнісний підхід у навчально-виховному процесі позашкільного навчального закладу: метод. посіб. / В.В. Вербицький, А.Е. Бойко, А.В. Корнієнко та ін.; за ред. В.В. Мачуського. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
8. Мелентьев О.Б. Теорія і методика позашкільної освіти / О.Б. Мелентьев, О.М. Коберник. Умань: «АЛМІ», 2013. 182 с.
9. Методичні рекомендації щодо реалізації ключової реформи Міністерства освіти і науки України «Нова українська школа» в позашкільлі. URL: <https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2015/01/mrrkr.pdf>
10. Навчальні програми з позашкільної освіти науково-технічного напрямку / за ред. Биковського Т.В., Шкури Г. А. К.: УДЦПО, 2014. В. 1. 263 с.
11. Позашкільна освіта в Україні: навч. посіб. / За ред. О.В. Биковської. К.: ІВЦ АЛКОН, 2006. 224 с.
12. Пустовіт Г.П. Позашкільна освіта і виховання: теоретико-дидактичний аспект: Монографія / Г.П. Пустовіт. Книга 1. Миколаїв: Видавництво МДУ ім. В.О. Сухомлинського, 2010. 379 с.
13. Стратегія розвитку позашкільної освіти / за ред. проф. О.В. Биковської. К.: ІВЦ АЛКОН, 2018. 96 с. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/23320/1/Stratehiia%20Rozvytku%20Pozashkilni%20Osvity.pdf>
14. Сущенко Т.І. Позашкільна педагогіка: навч. посіб. К.: ІСДО, 1996. 144 с.
15. Твердохліб Т. С. Педагогічна майстерність класного керівника в організації виховної роботи: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. В. І. Лозової. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2017. 156 с.

16. Формування у вихованців позашкільних навчальних закладів базових компетентностей: монографія / В.В. Вербицький, Л.М. Бондар, А.Е. Бойко та ін.; за ред. В.В. Мачуського. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 330 с.
17. Чистякова Л.О. Організація і методика позаурочної роботи: курс лекцій Кропивницький: РА «Євгенія плюс», 2017. 98с
18. Чистякова Л.О. Організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх учителів трудового навчання до позаурочної художньо-трудової діяльності учнів (Розділ монографії). Рівне: Видавець О.Зень, 2018. 410 с. С.100-142. ISBN978-617-601-264-1
19. Чистякова Л.О. Специфічні принципи навчання у позаурочній художньо-трудова діяльності учнів// Вища освіта України, №3 (додаток 2). 2014. Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології», Том I.- С.331-334
20. Чистякова Л.О. Особливості організації гуртка з трудового навчання. Наукові записки. Випуск 8. Серія: Проблеми методики фізико-математичної та технологічної освіти. Частина I. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2015/ 224 с. С.107-112.
21. Чистякова Л., Маклаков К., Левенець В. STEAM-підхід як засіб формування екологічної культури учнів на уроках технологій у контексті освіти для сталого розвитку. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка. В. 221. 2025. С.118-124.
22. Яременко Л. Реалізація функцій організації дозвілля і формування творчих здібностей особистості в позашкільній освіті // Рідна школа. 2015. № 5/6. С. 62-66.
23. Kulyk, Ye., Kravchenko, L., Blyzniuk, M., Chystiakova, L., Orlova, N., Bukhun, A. Pedagogical Technologies for Competent Training of Teachers in Ukrainian Professional Education, *International Journal of Education and Information Technologies*, vol. 16, pp. 29-38, 2022. DOI: 10.46300/9109.2022.16.3 <https://npublications.com/journals/articles.php?id=130>

Допоміжна:

1. Биковська О.В. Особливості професійної підготовки педагогів для системи позашкільної освіти // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. URL: <http://www.enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/944/1/2.pdf>
2. Васянович Г.П. Педагогічна етика: навч. пос. К.: Академвидав, 2011. 256 с.
3. Дозвілля школярів: ігри, конкурси, розваги / [упоряд.: Л. Шелестова, Н. Чиренко, Н. Чернякова]. К.: Шкільний світ, 2012. 126 с.
4. Кулішов В. С., Щипська Т. П. Реалізація сучасних освітніх практик у процесі позааудиторної навчальної діяльності майбутніх фахівців із поліграфії. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Випуск 80 том 1'2021 Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. С.162-167.

5. Наумчук І.А. Розвиток професійної культури керівника позашкільного навчального закладу в системі післядипломної педагогічної освіти: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 «Теорія і методика проф. освіти (011 – Освітні, педагогічні науки)» / І.А. Наумчук; НАПН України, ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»; [наук. кер. В.І. Маслов]. К., 2019. 19 с.
6. Про внесення змін до переліку позашкільних навчальних закладів та заходів з позашкільної роботи з дітьми, а також закладів та заходів у галузі освіти, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, видатки на які здійснюються з держ. бюджету [Текст]: постан. від 30.01.19 р., № 202 / Україна. Кабінет Міністрів // Урядовий кур'єр. 2019. № 54, 20 березня. С.18.
7. Пустовіт Г.П. Теоретичні засади і методичні підходи щодо формування творчої особистості в позашкільних навчальних закладах // Теоретико-методичні основи творчої особистості в умовах позашкільних навчальних закладів: зб. мат. наук.-практ. конф. К., 2006. С. 38-69.
8. Соціально-педагогічні основи розвитку особистості в сучасних умовах комунікації: досвід, проблеми, перспективи; за заг. ред. О.А. Удалової, Г.В. Буянової, Н.І. Шевчук. К., 2017. 201 с.
9. Сущенко Т.І. Позашкільна педагогіка: Навч. посіб. К.: ІСДО, 1996. 144 с.
10. Цимбалюк Н.М. Дозвілля в Україні. Теоретичні та емпіричні аспекти. Монографія. К.: ДАКККіМ, 2003. 224 с.

15. Інформаційні ресурси

Інтернет ресурси:

1. www.mon.gov.ua – Міністерство освіти і науки України
2. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека імені В. І. Вернадського
3. www.nenc.gov.ua – Національний еколого-натуралістичний центр
4. www.udcpo.kiev.ua – Український державний центр позашкільної освіти
5. www.man.gov.ua – Мала академія наук України
6. <https://imzo.gov.ua/> - Інститут модернізації змісту освіти